

Beszédhanghallást fejlesztő játékos gyakorlatok

A beszédhanghallás fejlesztését célzó legegyszerűbb gyakorlatok a környezet hangjainak megkülönböztetése. Rendszeres játék lehet a környezet különböző zörejeinek megfigyelése, az előidéző tárgy megállapítása. A zajforrás felismerését a gyerekek jelezhetik rámutatással, a tárgy képének kiválasztásával, a tárgy megnevezésével. Például:

- papír tépése, összegyűrése,
- kulcscsörgés,
- vízcsobogás – üvegből pohárba vizet töltünk,
- gally eltörése,
- kopogás különböző anyagú tárgyakon (fán, fémtárgyon, üvegen),
- ajtónyikorgás,
- lábdobogás, csoszogás,
- taps, tenyerek összedörzsölése, pattintás ujjal, csengő, harang, mogyorótörés stb.

Visszajelzéseink során is – a szókincs bővítése érdekében – használjunk hangutánzó szavakat: a papír zizegett, a kulcs csörgött, az ajtó nyikorgott, a csengő csilingelt, a mogyoró roppant stb.

A zörej és zenei hang megkülönböztetése: az előző zörejek egyike és valamelyik hangszer hangja, énekhang (a hangszert nem szükséges megnevezni, de lehet). Legjobb a helyszínen megszólaltatni, nem felvételről.

Zenei hangok differenciálása:

- hangszer - hangszer
- hangszer – ember
- férfi – nő
- gyermek – felnőtt

Egymás hangjának felismerése.

Hol szólsz, kispajtás? Egy gyermek szemét bekötjük, vagy behunyja, a pedagógus vagy egy másik gyermek jelzésére (rámutatással, tekintettel, érintéssel) egy társuk hangot ad. Kezdetben ne próbálja meg elváltoztatni a hangját. Ha már biztosan megismerik egymást a hangjukról, a hangszín vagy hangmagasság enyhe változtatása megengedhető.

Csendjáték. Rövid ideig teljesen csendben, lehetőleg behunyt szemmel üljenek a gyermekek és figyeljenek a környezet neszeire. Ki hány hangot figyelt meg, jegyzett meg, és tud azonosítani?

Mi történt vele? Érzelmek megfigyelése felnőtt (férfi/nő) és gyermekek beszédében. A pedagógus rövid szituációkat alkot, amiben valamilyen érzelem dominál (fájdalom, félelem, vidámság, bánat, harag). A gyermekek megpróbálják az érzelmi hangulatot megjeleníteni. Nagyon jól használhatók mesék, történetek CD-s felvételei, ahol a gyermekek a szereplők érzelmeit a hangejtésük alapján tudatosíthatják.

Állathangok utánzása, kapcsolódó játékok (a film állatokhoz)

Egércincogás (c) - Alszik a macska, cincognak az egerek. Egy sarkot elkerítünk, ez az egérlyuk, szaladgálnak a terepen az egerek (gyerekek), amíg a macska alszik. Amikor felébred, akkor az egerek elnémulnak, és az egérlyukba futnak.

Csipogó csirkék (cs) - Csipogó csirkék. A gyermekek ujján csibe, az óvónőén kotlós ujjbábu. (vagy film állatka)

Szituációs helyzetek a csibék és a tyúkanyó főszereplésével. Együtt csipegetik a kukoricadarát, isznak a csirkeitatóból. Egy csibe eltéved, kétségbeesetten keresi a többieket. Kukacot találtak, veszekednek rajta, stb.

Lúdgágogás (g) - Gyertek haza, ludaim! A játékot az eredeti szabály szerint játsszuk. A libák futás közben hangosan gágognak.

Lovacska bíztató (gy) - A gyermekek párban állnak, egyikük a ló, másikuk a gyepelőt fogja. A játékvezető jelzésére gyorsabban, lassabban futnak, hangosabban vagy halkabban biztatják a lovaikat.

Malacvisítés (i) - Visítunk, mint a malacok. A nevelő által jelzett szituációkra felelnek a gyermekek rövid vagy hosszú **i** hang hangoztatásával: éhesek, álmosak, betegek, vidámak, stb. a malacok.

Kakaskukorékolás (k)-Szituációs helyzetek a kakas főszereplésével, események a baromfiudvarban, közben hangoztatunk.

Macik az állatkertben(m)- „Ketrec” mögött állnak a mackó fejdíszes gyerekek. A többi gyermek a látogató. Elmondják sorban, mit hoztak a mackóknak. Ha olyat hoztak, amit a maci megehet és szeret, a mackó fejdíszes gyermekek boldogan morognak, bólogatnak, a hasukat simogatják.

Dongódöngicsélés (n)- Fel-leszállás. A gyerekek a dongók, akik virágról virágra (gyermekek által tartott virág szimbólumokra) szállnak, közben „donganak.” Szituációs helyzetek a dongók főszereplésével.

Nyuszietetés (ny) - A nevelő vendégségbe megy a nyuszikhoz. Visz nekik valami ennivalót: sárgarépát, mogyorót, káposztát, babot, stb. Amit a nyúl szeret, azt boldogan, hangos nyámmogással elfogadja, máskor a fejét rázza. A végén a vendégek együtt falatoznak.

Napozik a kígyó (sz) - Ha a nap kisüt (napot jelképező szimbólum vagy mozdulat), a sűtkérező kígyók felállnak, napoznak, tekeregnek, közben hangosan sziszegnek. Amikor a nap elfordul, a kígyók abbahagyják a sziszegést, lefekszenek.

Kutyuska, adj hangot!(v)- A gyermekek körbe ülik nevelőjüket, egy gyermek a nevelő ölébe hajtja a fejét. Egy másik gyermek mögéjük áll. Az eltakart szemű kisgyermek kéri: „Kutyuska, adj hangot!” A háta mögött álló gyermek utánozza a kutya hangját Találat esetén helyet cserélnek.

Méhecskék (z) - Guggolásból (folyamatosan zümmögve) lassan lábhegyre emelkednek, ahogy a méhek a kaptárból a fa tetejére. Ujjaik mozgatásával a repdesést imitálják. Ha süt a nap, boldogan repkednek és zümmögnek a méhecskék. Ha borús az idő, elhallgatnak, elbújnak.

Elbújtak az állatok. Két szó között egy név van, ezt kell a gyermekeknek kitalálniuk. Példa: **galiba**. A megértés kedvéért lehet hangsúlyosabban mondani a nevet.

némacica	báli balta	másik lőszőr	rövid ragozás	odanyúló	láda ruha	makacs anyó	ette veled
Lajcsi gatyája	móka család	abbé kalapja	kiabál nagyon	bekecskere só	fahéjas	farka sáros	meglep kertben
kiabál nagyon	néma citrom	kósza márvány	néma kilátó	bárki viheti	megnyeste	zsombék alatt	elbír karban
mama Lacija	sarki gyógyszer	kába golyó	rohan gyalog	apró kabát	kapával	apu marad	jópár duci

Járművek – hangutánzó játékok

Motor (r) - A gyermekek a motorok (kormánykereket imitáló tárgyval vagy mozdulattal). Zöld tárcsa felmutatása esetén szaladgálnak, berregnek tetszés szerint. Piros tárcsa felemelésére azonnal megállnak, elhallgatnak.

Autó (zs) - Autó a városi forgalomban:a gyermekek a motorok, változatos módon hangoztatnak:

- lassan halad a motor, sok a járókelő
- valami baj van a motorral, kihagy
- rövideket prűszköl, vigyük szervizbe
- gyorsan mehetünk, országúton vagyunk

halkan szól, mert bölcsőde előtt megyünk el.

Vonat (s, cs)) - Vonat, utánzása lassú, illetve. gyors hangadásokkal.Hegyre föl, onnan lefelé kanyarog a vonat. Rövid és hangos, illetve rövid és halk sistergések.

Szabó Csilla, logopédus

C.J.R.A.E Timis – Bartók Béla Elméleti Líceum, Temesvár